

Saaja: Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asia: HE 211/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030

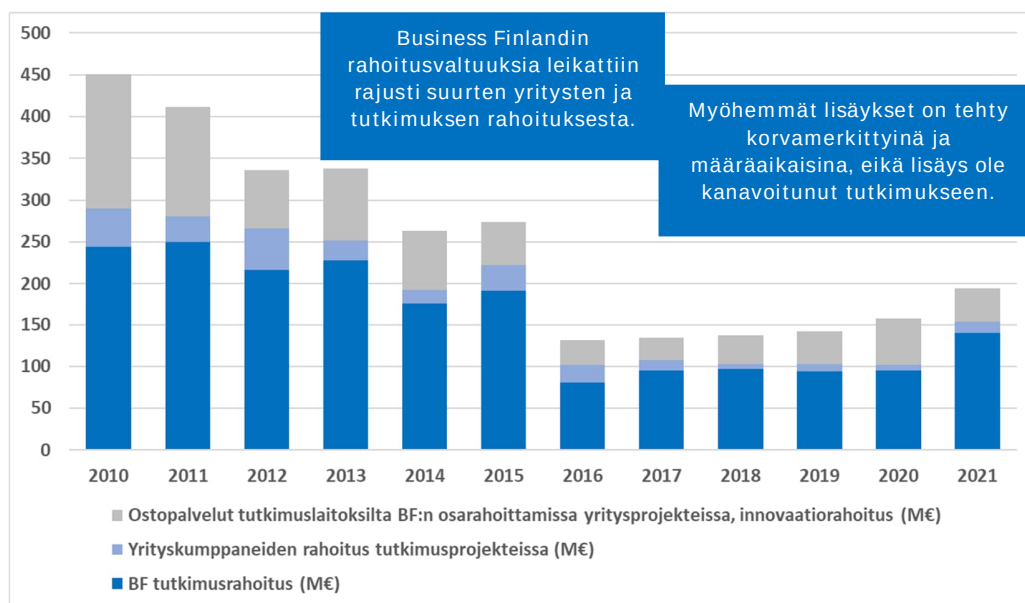
Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia päähuomioita asiaan:

- Nyt lausuntokierroksella oleva lakiesitys on erittäin tervetullut ja tarpeellinen Suomen tulevan kilpailukyvyn turvaamiseksi ja hyvinvointimme taloudellisen perustan vahvistamiseksi. Suomi on tekemiensä tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen (TKI) leikkausten myötä menettänyt asemansa kansainvälisenä innovaatiotoiminnan edelläkävijänä, ja leikkaukset ovat epäilemättä vahvasti myötävaikuttaneet tuottavuuskehityksen hiipumiseen (kuva 1).
- Business Finland pitää hyvin perusteltuna, että valtion T&K-panostusten kasvattaminen kytketään yksityisen sektorin T&K-menojen kehitykseen. 4 prosentin tavoitetta ei voida ilman yksityistä sektoria saavuttaa ja yksityisillä panostuksilla on ratkaiseva merkitys talouskasvuun. Lisättäessä julkisen sektorin panostusta T&K-toimintaa tulee tavoitella mahdollisimman laajaa vipuvaikutusta myös yksityisen sektorin T&K-panostuksiin. Tätä korostaa vielä se, että yritysvetoisen tki-toiminnan rahoittamisessa Suomi on pudonnut OECD-maiden häntäpäähän (kuva 2).
- Yli hallituskausien menevän pitkäjänteisen rahoitusnäkökuvan luominen on kriittistä yksityisten investointien kasvattamiseksi, mikä tulee huomioida laissa säädettävän pitkäaikaisen suunnitelman laatimisessa. Vaikeassakin taloustilanteessa tulisi muistaa, että julkinen T&K-rahoitus on pitkällä aikavälillä valtion tuloja lisäävää toimintaa.
- Pidämme tärkeänä lain kohtaa, että yksityisen sektorin panostusten mahdollisesti jäädessä jälkeen kansallisesta tavoitekehityksestä, ensisijaisena vaihtoehtona ei pidetä valtion T&K-panostusten korotuksen pienentämistä, vaan T&K-toiminnan rahoituksen uudelleenkohdentamista. Uudelleenkohdentamisen avulla on lähes varmasti mahdollista aktivoida yksityisiä T&K-investointeja ja poistaa yksityisiin T&K-investointeihin liittyviä esteitä siten, että kokonaispanostukset jatkavat kasvuaan, eikä päädytä itseään ruokkivaan, T&K-panostuksia jäädyttävään tai jopa laskevaan kierteeseen.
- Kilpailtu avustusmuotoinen TKI-rahoitus antaa parhaimmat edellytykset kohdentaa rahoitus mahdollisimman vaikuttavasti ja vahvistamaan elinkeinoja uudistavaa tuottavuuden kehittymistä. Kansainvälisten tutkimusten ja Business Finlandin kokemusten mukaan suorat tuet ovat erityisen tärkeitä pienille, voimakasta kasvua hakeville yrityksille, innovaatioekosysteemien ja osaamiskeskittymien synnyttämiseen, T&K-panostusten kohdentumisen ohjaukseen sekä yksityisen T&K-rahoituksen lisäämiseen. Rahoitus kohdistuu tehokkaimmin kaikkein vaikuttavimpiin hankkeisiin, kun rahoituksesta täytyy kilpailla.

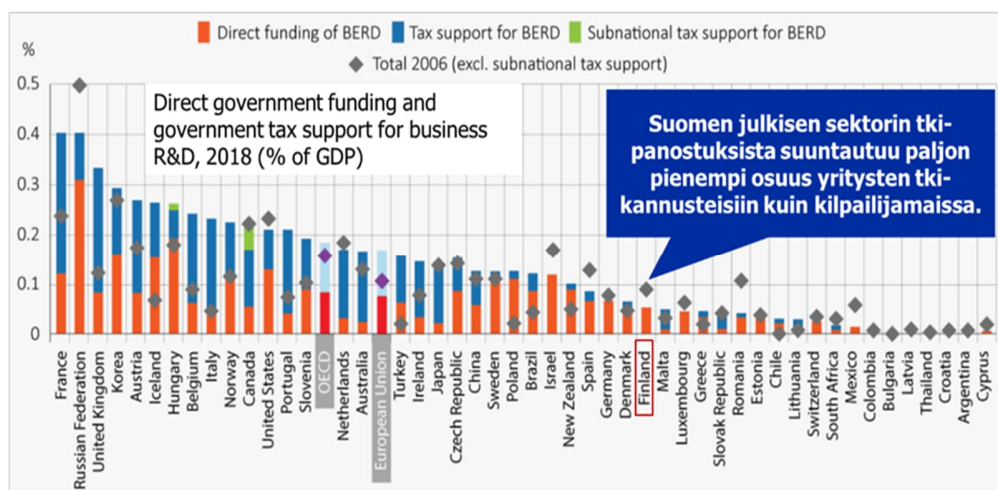
- Yhdymme näkemykseen, että merkittävin aukko nykyisessä rahoituskentässä on yritysten ja tutkimusorganisaatioiden TKI-yhteistyön kannusteissa, joihin on kohdistunut voimakasta leikkausta 2010-luvulla. Leikkausten myötä loppui yritysten osarahoittama ja osaltaan ohjaama (soveltava) tutkimus, joka luo valmiuksia liiketoimintojen uudistamiseen (kuva 3).
- Lain perusteluissa on tuotu esiin tarve huolehtia TKI-toimintaan pätevän työvoiman saatavuudesta ja että koulutuksen lisäksi ulkomaisten osaajien houkuttelu on keskeistä. Esitys kohottaa Suomen houkuttelevuutta ulkomaisten investointien kohdemaana ja T&K-toiminnan partnerina. Suomen tarvitseman vahvan osaamisperustan turvaaminen vaatii lisäksi huomiota myös työuran aikana tapahtuvaan oppimiseen. Yritysten rahoituskannusteilla voidaan vaikuttaa yritysten tutkimus- ja innovaatiotoiminnan ja -yhteistyön laatuun ja siten osaamisen kehittämiseen.
- Kuten lain perusteluissa todetaan myöntövaltuuksien tasokorotus edellyttää myös riittävää lisärahoitusta Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenoihin, jotta TKI-toimijoiden aktivointiin ja lisärahoituksen mahdollisimman vaikuttavaan kohdentamiseen on riittävät resurssit.

Business Finland pyrkii omalta osaltaan myötävaikuttamaan hallituksen tavoitteeseen, ja siksi olemme esimerkiksi toteuttaneet useita kohdennettuja haastekilpailuja veturiyrityksille. Tavoitteena on saada etenkin suuret yritykset lisäämään huomattavasti tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaansa Suomessa ja luomaan uuteen liiketoimintaan tähtääviä miljardiluokan ekosysteemejä. Haastekilpailu veturiyrityksille on erinomainen osoitus Business Finlandin toimien vaikutuksesta yksityisen sektorin T&K-investointeihin. Yhtä julkista kannuste-euroa kohti yritykset ovat sitoutuneet yhteensä noin 3,5 euron lisäyksiin omissa T&K-menoissaan.

Olemme myös tiivistäneet yhteistyötä Suomen Akatemian kanssa ja esimerkiksi verkottaneet toisiinsa veturiekosysteemejä ja Suomen Akatemian rahoittamia lippulaivoja. Ohjelmatoiminnassa yhteistyölle on jo pitkät perinteet. Yhteistyön tiivistäminen sujuvan polun rakentamiseksi perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen kesken jatkuu yhteisessä TKI kumppanuusmallin kehittämisessä.

Kuva 1: Yritysvetoisen tutkimuksen rahoitusta on leikattu roimasti

Kuva 2: Yrityksille kohdistettujen julkisten T&K-kannusteiden osuus BKT:stä. Lähde: OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2021

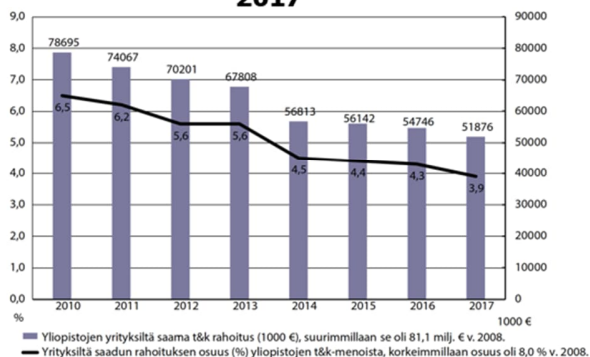
Network Services
Teija Lahti-Nuuttila

BFRK/1/060/2022

26.10.2022

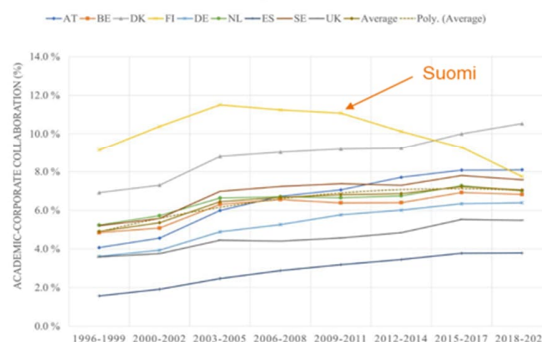
30049757

Yrityksiltä saatu rahoitus yliopistojen t&k-toimintaan 2010- 2017

Lähde: Suomen kilpailukykyyn ja talouskasvun turvaaminen 2020-luvulla, Erkki Ormala, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Yritykset, 1/2019

Tutkimus-yritys-yhteistyössä tuotettujen julkaisuiden osuus kaikista julkaisuista

Lähde: Academic Corporate Collaboration in the Context of Sustainable Development Goals: Benchmarking Finland, Arash Haiikhani, Arho Suominen (2021)
Kuva: VTT

Kuva 3: Kannusteiden leikkaus näkyy yritysten ja tutkijoiden yhteistyön määrän ja tulosten laskuna

Lisätietoja:

Teija Lahti-Nuuttila

Puh: 050 557 7873

E-mail: teija.lahti-nuuttila@businessfinland.fi

Business Finland